

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült vasutak palotájában, főbejárat-tól balra az udvarban. — Kéziratokat nem adunk vissza.

Telefon-szám: 357.

ELŐFIZETÉS: Helyben: 1 évre 12 frt, 1/2 évre 6 frt, 1/4 évre 3 frt, 1 óra 1 frt. — Vidéken 1 évre 14 frt, 1/2 évre 7 frt, 1/4 évre 3 frt 50 kr, 1 óra 1 frt 20 kr.

HIRDETÉSEK: 6-hasábos petit sor egyszer 10 kr, minden következőnél 8 kr. Bélyegdíj külön 80 kr. Nyilttér sora 20 kr.

KIADÓ-HIVATAL:

ARADI NYOMDA RÉSZVÉNYTÁRSASÁG (az aradi és csanádi egyesült vasutak palotájában.)

Telefon-szám: 151.

T. előfizetőinket,

a kiknek az előfizetése október hó végén lejárt, fölkérjük, hogy a megújítás iránt szíveskedjenek mielőbb intézkedni, nehogy a lap küldésében fönnakadás történjék.

Az „Aradi Közlöny”-re bármely naptól fogva elő lehet fizetni. Egy héttig ingyen és bérmentve küld mutatványssámokat a kiadóhivatal.

Egy megsemmisült párt.

Arad, október 29.

A választások lefolyása és a küzdelemnek mindjobban kibontakozó képe minden más aktualitást háttérbe szorít. A tegnapi eredmények sajátképen ma jutottak a nagy közönség tudomására és a mai nap eseményeivel kiegészülve elég hü arcukat adják az új parlamentnek.

A bekövetkezett fordulatok nem lehettek meg senkit, aki a küzdelet folyamát állandó figyelemmel kísérte, és kezét — hogy úgy mondjuk — annak ütőerén tartotta. E lapnak élén is már attól az időtől fogva, mióta a néppárt megalakult, hangoztattuk, hogy a liberálizmust megtagadó, ugynevezett fekete radikálisok és nemzeti színű jezsuiták, az elvi alaponálló pártok között a szabadelvű és Kossuth-párt, másrészt pedig a néppárt között szét fognak morzsolódni; és úgy is történt. Az eddigi választási eredmények szerint úgy áll a dolog, hogy az Ugronisták előbbi létszámuknak legfeljebb negyedét érik el, vagyis megszűnnek pártképen számot tenni, és

minden valószínűség szerint a Kossuth és a nemzeti vagy a néppárt között fognak felszívódni, a szerint, amint néppárti vagy függetlenségi választóikhoz képest ilyen vagy amolyan programot adtak; mert hiszen elveik ezeknek a politikai szegénylegényeknek nincsenek, és a mandátumért minden hitet és vallást készek fölvenni. Azért is látjuk, hogy míg nagy részük revizionista programot adott, addig Bartha Miklós és Polonyi Géza rettenetes liberális vallomásokot tettek, melyekben még a papi vagyon szekularizációját is megígérték választóiknak, jöllehet Bartha mint publicista, a másik pedig mint debatter állott a klerikális reakció zsoldjában és tett annak rendkívüli szolgálatokat.

Hogy miért volt a népítélet az Ugronistákkal, az elzúllott ellenzéknek ezen legnyomorultabb frakciójával szemben a legszigorubb, annak okait nem nehéz kitalálni. Ezen párt keletkezése és létteltétele árulás volt. Először elárulta a szabadliberális elveit, melyek alapján, mint függetlenségi, a mandátumát kapta; aztán elárulta a néppártját, melynek elnökét és elvű tagjait egy cselszövénnyel kiválásra kényszerítette. Majd elárulta a Hazát, midőn Kálnoky és Agliárdi mellett harcolt akkor, a mikor Bánffy őket falnak szorította. Ezért a schwarzgelb klerikális „Vaterland” meg is dicsőítette Ugront, és nyíltan a jövő konzervatív kormány egyik oszlopos tagjaként üdvözölte; kiról az udvarnál mindenki tisztában van, a eszébe se jut a felsőbb körökben senkinek, hogy a Kossuth ha-

lála alkalmával az ország előtt fitogtattott mókáit, vagy Magyarország függetlensége mellett tett nyilatkozatait komolyan vegye s neki akkor, midőn majd a keresztény kormány mellé fog állani szubszummálná. De hazaáruló voltát nem csak az igazolta, hogy a bécsi reakció hivatalos orgánuma saját embe-réről ismerte föl Ugront, midőn Kálnoky és Agliárdi védelmébe vette, hanem azal is beigazolta a maga és pártja hazaáruló tendenciáit, hogy legujabban a pánszláv néppárt és az ujvidéki yadrácz propagandának kínált szövetséget. Most meglakoltak árulásukért.

A másik ok, a miért magyar nép Ugron és pártját nemcsak meggyűlölte, hanem a szó szoros értelmében meg is utálta, a tiszta hamisítatlan hazugságna az az arcátlan kultusza volt, melyet ez a párt minden politikai megnyilatkozásában és hírherdt sajtó-orgánumában is követ. Hazug, ennek a pártnak a neve, mert függetlenséginek vallja magát és nem csak a delegációkba ment el Gabriel von Ugron, hanem ott ország-világ bámulatára a közös hadügyminiszter iránti előzékenységeben tulliczította a legkészségebb tartalékos-mamelukot. Hazug ennek a pártnak a neve azért is, mert negyvennyolczásnak nevezi magát, és épen ezen kor legmárkansabb irányzatát, a liberálizmust tagadja meg és ennek negacziója folytán vált el függetlenségi pártfeleitől. Bennök a politikai rosszhiszeműséget és hazugságot ítélte el a magyar nép; vajha ez utóbbit az Ugron-párttal együtt a

Az „Aradi Közlöny” tárczája.

Annuska ajándéka.

— Az „Aradi Közlöny” eredeti tárczája. —

Írta: Ágal Béla.

Már hajnalodott s Kormos Pál még mindig ott ült az asztal előtt, gémberedett ujjai között görcsösen fogva a tollat, mely egy mondatnál megakadva, semmiképen nem mozgott tovább.

A füstös lámpa nagyokat sározegett, mint egy jelezni akarnán, hogy ereje fogytán van. Már s nem bír többé megküzdeni azzal a hideg, sűrű világossággal, mely az eső felhők mögül belopódzott a szobába. A nedves csatakos özi asztal csak úgy hordta be az eső-darát. A törött ablakokon végig sirtak a megakadt esőszemek a egy-egy sárga, fonnyadt falevél is odazörrent a párkányra.

Kormos Pál kimeresztette vörös, fáradt szemét s újból elolvasta azt a pár sort, melyet az új folyamán annyi kinnai összetakolt.

— — — „Most csak magamról akarok még írni néhány sort, édes anyám. Jól tudom, hogy mennyi aggodalom és félelem közepette bocsátottál utnak s ezért sietek megnyugtató sorom felől: Nem olyan borzasztó az a nagy város, mint azt ti otthonról képzelitek. A ki szorgalmas, munkás ember; az itt is csak boldogul. Hála az égnek, eddig nincs okom a pa-

naszra. A szerencse mindenben kedvezett. Tanáram ismernek, sőt az egyik ajánlata folytán már egy órát is kaptam.

Havi husz forintért tanítottam a Sláger miniszeri tanácsos fiát. Képzelmű, édes, jó anyám, mennyire örültem annak, hogy ily előkelő házba jutottam. A tanácsos urat ugyan még alig láttam, de felesége áldott, jó léleknek látszik, ki szívén hordja fia nevelését, mert a lezake-órák alatt mindvégig benn marad a szobában.

E havi fizetésem bőkezűen elégséges összes szükségleteim fedezésére. Kérlek tehát, ne vond meg magadtól továbbra is azt az összeget, melyet eddig nekem elküldöttél. Otthon bizon ezer meg ezer helyen elkél az. Talán jól tennéd ha nyárára összegyűjtenéd, legalább fűrdőre telnék. Emlékezzél csak vissza, hogy mennyire győzött mult télen az a gonosz esz. Tegnap találkoztam Károlylyal. Mióta itt vagyok, már harmadszor látom, de mindég oly nagy úri társaságban volt, hogy nem akartam zavarni. Tegnap ő szólított meg, s elvitt egy kávéházba. Másról sem beszélünk, csak rólad és Annáról. Hogy emlékszik mindenre, pedig les már vagy hat éve, hogy elszakadt otthonról. Azt mondta, hogy alig várja már a perozet, hogy ismét háza kerüljön.

De most nem lehet, mert tengerenyi a dolga Anyám, ha láthatnád, mily szép férfi lett belőle. Majd kiugrott a szívem a büszkeségtől, mikor ott álltam vele a kávéház abla-

kában. Azt hiszem, mindenki bennünket nézett. De azon vessem észre magamat, hogy mindenről irok, csak arról nem, miről tulajdonképen akartam. Szombaton lesz Annuska születés napja s mint minden évben, úgy az idén is...

A lámpa nagyot lobbant s asz után kialudt. A fojtó, nehéz szag, mely belőle kiáradt, elkábitotta Kormos Pál fejét. Két tenyerébe nyugtatta állát s belebámult abba a nyomasztó szürkességbe, mely körülötte kovályogott.

Az eső szakadatlanul zuhogott. A komor olomfelhők mintha agyon akarták volna nyomni a házakat, oly közel usztak a háztetőkhöz. A sűrű ködpárakon átvilágitott egy-egy gázlámpa halvány világa; az utózákon még méla oszend honolt, melyet csak hosszú időközökben zavart meg néhány munkás oszozogása, kik a korai hajnali munkához siettek.

Es szombaton lesz Annuska születése napja. Kormos Pál összerázkódott, a hideg végigborzongatta testét. Fel akart kelni, de nem tudott. A kimerültség megmerevítette tagjait; ott maradt ülve a széken, csak a kendőt husta szorosabbra, melylyel a hideg elől megvédte lábait.

Mi lesz ebből Szombatra majd kiderül minden, hogy ámitás volt az eddigi élete. Szomorúság, fájdalom váltja fel az örömet s meglepődést. S ennek mind ő az oka, az ő tehetetlen, éhhetetlen természete, mely nem

közélet színteréről is elserhetette volna!

A szebeni román gyűlés betiltásának okáról értesítések, hogy azt azért tiltották be, mert összehívásának módja a fennálló törvénybe ütközött. Ugyanis az illetők nem mint választók és honpolgárok, hanem nemzetiség szerint mint románok akartak gyűléseni, továbbá gyűlésük nem a népgyűlés jellegével bírt volna, hanem delegáltakat hívtak össze az egyes választókerületekből, holott a törvény csakis azt enged meg, hogy a polgárok közvetlenül, tehát nem delegáltak közvetítésével tartsanak gyűlést.

Az emigráns bolgár tiszték ügye. Szófia-ból jól értesült helyről az emigráns bolgár tiszték ügyében a következőket jelentik: Ferdinánd fejedelem Moszkvában és Pétervárott elvileg beleegyezett az Oroszországba emigrált bolgár tiszték visszatérésébe, mire Tscharykov Szófiában átadta a 47 emigrált tiszt névsorát, anélkül azonban, hogy döntést szorgalmazott volna, amit eddig is került. Az oroszbarát pártok, tehát unionisták, Zankovisták és Karavelovisták azonban kezükbe vették ezt a kérdést és most sokkal inkább szorongatják a minisztériumot, mint maga Oroszország. Sztoilov és Petrov álláspontja a következő: Testületi és elvi re-integrálásról egyáltalán nem lehet szó; a bujtogatók, Gonco, Benderen és Dimitrov ki vannak zárva minden rehabilitációból és Sztoilov és Petrov esetéről-eket maradéktalanul; a többieket esetről-esetre, annak megvizsgálása után, hogy mennyiben voltak belekeverve az összeesküvésbe, a jövő évben egyenként visszavehetik, de csak azzal a ranggal, amely rangjuk a bolgár hadseregben volt, amikor emigráltak. Ezt az álláspontot könnyen érthető személyné tekintetéből a hadsereg is helyesli. Petrov hadügyminiszter a hadseregben a legnagyobb becsülésben részesül és az öt ezredes közül, kiket a fejedelem a váltság idején magához hivatott, egyik sem akart helyére lépni. Ez volt fő oka annak, miért nem fogadta el a fejedelem Petrov lemondását, bár a konfliktust még mindig nem intézte el vele. Magában a hadseregben nincsen határozott oroszbarát áramlat és valószínű, hogy Petrov esetleges utódjának az emigrált tiszték ügyében hasonló álláspontot kellene elfoglalnia.

A király szava.

Arad, október 29.

A hivatalos lap tegnapi számában legfelsőbb kézirat jelent meg. A magyar király, a legalkotmányosabb uralkodó intési szavait Bánffy miniszterelnök útján a nemzethez, melynek minden polgára dobogó szívvél és örömmel veheti tudomásul, hogy az ezredéves

ünnepélyről mint vélekedik a nagy szívű király. Annyi elismerés, annyi meleg szeretet aligha áradt még ki királyi szavakból, mint amennyi a magyar király késiratából kisugárzik, hogy fényével és ragyogással vonja be az egész nemzetet, amely ezredéves fennállását ünnepeli, saját diosóságában a király kegyében uszva.

A király levelét ma már mindenütt olvassák az országban, mert a hivatalos lapon kívül falragaszokon adják azt a magyarok tudtára, hogy mindenki tudomást vehessen arról és hogy milliók örvendjenek a király elismerő és nemzetet diosórol szavainak. Az ő örömet és meglepedését hirdeti ez a legfelsőbb kézirat, mely épen oly örömet és meglepedést kelt mindenütt, mint milyenő szől. Ünnepe ez a nap Magyarországon, amikor a király szava mindenütt elhangzik, még jobban megdőlve a szíveket hálával, szeretettel és rajongással királyá iránt, a ki népével együtt érez, a ki népe ünnepén ünnepet ül akit népe diosósága és boldogsága gyönyörrel tölt el.

Kiáltás fog fölhangzani az egész országban s ez a kiáltás, a mely szívből, szeretetből és hálából fakad, abból áll: éljen a király!

Ez a legfelsőbb kézirat, amely akkor jelent meg, mikor a választások nagy része megtörtént s amelyért a miniszterelnököt senki sem vádolhatja korteskedési szándékkal, így hangzik:

Kedves báró Bánffy!

Most, midőn a kedveit Magyarországon ezer éves fennállása alkalmából tartott ünnepségek immár lezajlottak, visszapillantva a lefolyt hónapok eseményeire, nem távozhatok szeretett székes fővárosomból anélkül, hogy ki ne fejezzem ujabban is valódi örömet és teljes meglepedésemet ezen, a nemzetek életében ritka s valóban korszakot alkotó nemzeti ünnep lélekemelő lefolyása felett.

Amit néhány hó előtt, mint biztos reményt jeleztem, beteljesült.

Megmutatta a nemzet az egész világ előtt, hogy ezer éves fennállása után büszkén tekinthet nemcsak politikai vívmányaira, hanem szellemi és anyagi fejlődésére is, s hogy ez által méltó helyet foglalhat el a kulturálmok közt; megmutatta, nem csak az ország szív-

ben, hanem az országszerte történtek és tanúsított kegyeletteljes és példás magatartása által az állam egyik legszilárdabb alapját képező rajongó hazaszeretetét és biztosítékát nyújtotta Személyem és Házam iránt tanúsított szeretete és hű ragaszkodása által különösen annak, hogy az ily tettekre képes, ily érzelmeiktől áthatott és királyával egyetértő nemzet, bizvást és legjobb reményekkel tekinthet a jövő évezred felé.

Szívem sugallatát követem, midőn önt ezennel utasítom, hogy ez örömet és meglepedésemet országszerte hirdettesse és kérem az isteni gondviselést, hogy kedvelt Magyarországot és a nemzetnek, szellemi haladása és anyagi jóléte további fejlesztésére irányzott törekvését, mely téren még oly sok a teendő, ezennel is bő áldásával kísérje és engedje, hogy a nemzet ezen törekvése gyümölcsét nemcsak a külföld, hanem a belbélke oltalma alatt is testvéries egyetértésben és szeretetben élvezhesse, hagyományos alattvalói hűség mellett szem előtt tartva mindenkor csakis az ország valódi javának s ennek egyik főtényezőjeként az egész monarchia jogosult érdekeinek előmozdítását.

Kelt Budapesten, 1896. évi okt. hó 28-án.

Ferencz József s. k.

B. Bánffy s. k.

A választások.

Arad, október 29.

Az országgyűlési képviselőválasztások második napja is lezajlott. Az újabb eredmények — mint erről olvasóink az alábbi tudósításokból meggyőződhetnek — legkevésbé sem homályosították el a szabadelvű párt előző napi sikerének fényét, ellenkezőleg újabb bizonyítékait szolgáltatott annak, hogy a szabadelvűség és szabadelvű párt ügye Magyarországon a szó legigazabb és legörvendetesebb értelmében sohasem aratott még oly hatalmas és minden várakozást felülmúló győzelmet, mint a milyenben most van része.

A választások újabb eredményeinek legtöbbje egy-egy újabb sikere pártunknak, melyekről midőn itt beszámolunk, nem mulaszt-

tudott megerősödni a nagyvárosi élet küzdelmeiben.

Újból átélté azt a pillanatot, a mikor türelmetlenül dobogó szívvél mondott bucsut anyjának. Az öreg asszony szemébe, a kit soha sirni nem látott, kinek ajakát egyetlenegy panasz szó nem hagyta el soha, könny gyűlt meg. Lassan peregette végig ránczos, fehér arczán, a mint reszkető kezével simogatta lázasan égő homlokát.

— Fiam — szólt elfojtott hangon — neked nem adok tanácsokat. Bizom benned, bizom az istenben, hogy nem térsz le a jó útról. Hat éve mult már, hogy bátyád elhagyta anyádat, azóta sem hallottam felőle. Elszállt, elkallódott, az a nagy város, mely mint az éhes szörnyeteg magába szedi áldozatait, őt is felfalta. Te megállod majd helyedet, téged nem tántorit el a jólét, nem csábít a rossz társaság; a te öntudatod szilárd pajzs, megtörök minden kísértés.

Ha látod bátyádat, fogadd oltalmadba, rászorul a szegény. Nem féltelek az attól, nem óvialek a veszélyektől, elég erős vagy megadja. A kísértés pillanatában gondolj arra, hogy anyád van. Anyád, kinek egyedüli reménye, egyedüli büszkesége, egyedüli fia te vagy. A másikat már elvette tőlem a város.

A portfelhőn keresztül, melyet a tova robbogó kocsi kavart fel, ott látta anyját, amint a porta ajtajához támaszkodva, utána nézett. Márvány fehér arczán egyetlenegy vonás sem

mozdult meg, már a könyek is felszáradtak. Mellette állott Annuska, ki magasra lobogtatott kendővel intett bucsut. Tehát Annuskától is válni kellett. Amint ott egymagában ül a kocsiban, szegyenkezve kellett bevallania, hogy jobban fáj neki Annuska bucsuja, mint édes anyjád.

A kocsi pedig robogott tovább, tovább. Vite őt a főváros felé, vágyai, reményei felé melyekhez oly régen vonzódt. Az ifjú szív lángoló hevével és megható tapasztalatlanságával vetette magát a nagyvárosi élet forgatagába, hogy azután megtörve elkeseredve térjen vissza az élet harosából... Nem teljesült vágyak, hiu remények, csalás álomképek mételeyezték meg lelét. Ilyen szegénység győttörte. S ő ott állott árván, elhagyatva, teljesen idegenül a nagyvárosban. Nem volt egy lélek sem, kihez tanácsért fordulhatott volna, kivel bizalommal közölhetne volna mind azt a keserves bánatot, mely szívét marta.

Szombaton less Annuska születése napja... A legnagyobb ünnep volt ez az évben, melyet soha nem halasztott el a nélkül, hogy valami kedves, figyelmes emléket ne küldött volna haza. S az idén nem küldhet semmit. Miből? Néhány forint megtakarított pénzét oda adta bátyjának, a szekrény türesen állott, a ruhákat, a könyveket rég eladta, hogy legyen miből élnie.

Valljon bevalljon-e mindent? Oszezuzsza, lerombolja azt az oltárképet, melyet szegény,

őreg anyja alkotott? Kétségbeesett düh fojtogatta lelkét. Keze meg-megremegett s végre gépiesen tolt el maga elől a megkezdett levelet. Szeme oda tévedt arra a másik kis fehér lapra, mely tegnap este óta vakítóan fénylett ebben a nyirkos szürkéségben. Hivogatta, csábította, oly édes, mámorító szavakkal.

Az idő gyorsan mulott s Kormos Pálnak sietnie kellett az órára. Az utolsó tele volt sietős, közönyös emberekkel, kik között Kormos ur imbolygott, mint a holdkóros, az a fehér kis lap, maga sem tudja hogyan, oda került kabátja zsebébe s égette, marta ottan mint a pokolkő. Irtózva gondolt rája, minduntalan el akarta tépni, s oda dobni a sárba; de egyszerre csak azt vette észre, hogy mind szorosabban, görcsöbben szorongatja...

Mikor a szobába lépett, tanítványa még nem volt jelen. Csak a szép asszony ült a szokott helyén az ablakfülkében s várta, míg a fiatal ember közelebb került.

Azután hirtelen felállott, szorosan melléje lépett és szenvtelenül suttogta:

— A válasz!

Kormos Pál előtt elborult a világ. Akadozva, hebegve felelte:

— Még ma este!

Es szombaton Annuska nagy, nagy csomagot kapott, telve illatos ibolyákkal, harmatos fehér rózsákkal és ropogós, édes csukorkákkal.

hatjuk el, hogy az első nap néhány érdekesebb részleteit is el ne mondjuk.

Ime tudósításaink a második napról:

A választások mérlege.

— A szabadelvű párt diadala. —

Budapest, október 29. (Saj. tud. táv.)
A választások első napjára kitűzött 350 választásból tegnap reggelig 313 képviselőválasztás eredménye volt ismeretes.

Ebből esik a:

szabadelvű pártra	218
nemzeti pártra	23
Kossuth-pártra	37
Ugron-pártra	5
néppártra	14
pártonkívüli	10

Pótválasztás lesz 5 kerületben, félbeszakított, illetve elhalasztott a választás 1 helyen.

A szabadelvű párt nyert a nemzeti párttól 17, a Kossuth-párttól 12, az Ugron-párttól 16, a néppárttól 1, a pártonkívüliektől 12, vagyis összesen 58 mandátumot. Veszített pártunk a nemzeti párttal szemben 2, a Kossuth-frakcióval szemben 6, a néppárttal szemben 3, a pártonkívüliével szemben 3, vagyis összesen 14 kerületet. Ezek szerint a szabadelvű párt tiszta nyeresége 44 mandátum mindjárt az első napon.

A később érkezt táviratok után természetesen ez a szám változik. Annyit azonban konstatahatunk, hogy a szabadelvű párt óriási mérvben hódítja el a kerületeket minden párttól.

A néppárt észrevehetően terjeszkedik az Ugron-frakció rovására. Erősen fogy a nemzeti párt is.

Választási eredmények.

— Távirati tudósítás. —

Budapest, október 29. (Saj. tud. táv.)
Tegnap és ma még a következő helyeken végbement országgyűlési képviselőválasztások eredményéről értesültünk:

Megválasztottak:

Szabadelvűek:

Torda: Papp Samu. Felvincz: Végh Arthur. Toroszkó: Toroszkay Miklós gróf. Aranyos-Maróth: Klobusitzky János. Komárom: Tuba János. Nemesoda: Balogh Kálmán. Udvard: Feszty Béla. Tiszahát: Lónyai Sándor. Magyar-Lápos: Teleky Sándor gróf. Ó-Kanizsa: Bezeredy István. Csenger: Domahidy Viktor. Róssahegy: Matyasovszky Gyula. Bártfa: Bornemissza Adám. Zilah: Várady Gábor. Kernyalja: Pinkovits. Hódmező: Molnár Károly. Szakos: Kammerer. Dorogh: Hulényi Győző. Pécsvárad: Kardos Csáktornya: Wlassics Gyula miniszter.

Ersekújvár: Krausz István. O-Becse: Gombos Béla. Szigetvár: Biedermann Résző. Puchó: Kubinyi György. Léva: Leidenfross László. Bellus: Zámbockréthy Emil. Németsújvár: Rosenberg Gyula. Kőszeg: Szájbely Gyula. Kovácsna: Sándor József. Diósd: Sámuel László dr., Galgócs: Rudnyánszky Béla. Vágvece: Széchenyi Aladár gróf. Tassánd: Kovácsi Sándor. Baán: Polyák Béla. Nagy-Ilonda: Simó Lajos. Szeméz: Zmetich Iván. Erzsébetváros: Dániel Márton. Krassó: Szuhányi Ferencz. Nagykároly: Károlyi István gróf.

Szepesszombat: Kullmann János. Nagydísznád: Trauscherfels Emil,

Ujegyháza: Dörr Soma. Keresztényesiget: Schwickler Henrik dr. Szásebes: gróf Horváth-Tholdi Lajos. Szék: Maléber Zoltán. Jászjákóhalom: Márkus József. Rimaszombat: Kubinyi Andor.

Kassa: Eder Gyula megbuktatta a nemzetipárti Beöthy Akost. Veszprém: Szabó Imre.

Nemzeti pártiak:

Ipolyság: Zichy Jenő gróf. Esztergom: Frey. Tiszalök: Kornis Ferencz. Abony: Gulner Gyula. Gönc: Zichy Jakabgróf. Szobráncz: Tomcsányi László. Aranyos-Medgyes: Szentiványi Gyula. Korpóna: Ivánka Oszkár. Baksa: Berger Ignác.

Kossuth-pártiak:

Szegesárd: Boda. Szalánta: Brásay. Szent-Lőrincz: Jesszenszky. Felvidék: Bartha Ödön. Kölesd: Pichler Gyula. Kisvárd: Farkas Balázs. Nagy-Kálló: Mezőssy Béla. Mátészalka: Kende Béla. Fehérgyarmat: Luby Géza. Karosag: Madarász Imre (Jókaival szemben). Kapos: Komjáthy Béla. Mezőtur: Tóth János.

Ugronpártiak:

Rácsalmás: Nagy Gyula a néppárti Eszterházy Miklós Mórincz gróf ellen.

Revizionista:

Szabadbáránd: Ragályi Lajos.

Pártonkívüliek:

Sárvár: Förster Ottó. Vaal: Lits Gyula.

Néppártiak:

Letenye: Lepényi Miklós. Tapolca: Moosy Antal. Nagy-Kanizsa: Zichy Aladár gróf. Alsó-Lendva: Marosvasky Endre. Rumba: Busáth Ferencz. Z-Egerszeg: Farkas. Privigye: Jurics Mihály.

Apponyi kerülete.

Lászberény, október 28.

Apponyi győzött nyolozvan szótöbbséggel, de mandátumát határozottan kiereszkolták, s ha Apponyi moosoktalan mandátumot akar, a jászberényit nem fogadhatja el. A választás nemzeti párti intézői első terrorizmust fejtettek ki Erdély pártjának bizalmi férfaival szemben. Az Apponyira szavazókat minden ellenőrzés nélkül fogadták el, s megtörtént, hogy hatvan-hetven esztendősek szavaztak le harmincz-harminczöt esztendőseket helyett. Erdély szavazóira az elnökök kisütöttek három—öt esztendősi korkülönbséget és nem engedték őket lesvavazni. Sebestyén János, Benke János és több Erdélypárti szavazók helyett, mások szavaztak le Apponyira, amikor pedig maguk a személyazonosságuk megállapítása után Erdélyre akartak szavazni, elutasították őket.

Egy Kovács György nevű szavazóval a következők történtek meg:

Elnök: Kire szavaz?

Szavazó: Erdélyre.

Elnök: Erdély jelölt nincs, mehet.

Szavazó: Kérem, Erdély miniszterre.

Elnök: Mondom, hogy mehet. Osztódor, vezesse ki!

S a szuronyos osztódor ki is vezette a tereméből a választót, a nélkül, hogy lesvavazhatott volna.

Tassi Beos Géza városi kapitány tizenegy órakor jelent a második bizottság elnökének, hogy az Erdély választóit nem eresztik fel a kapuban, míg az Apponyisták tömegesen jöhetnek. Intézkedést kér, de az elnök lanyha intézkedése következtében így megy egész nap.

Megtörtént, hogy Pethes Lajos választási elnök az Erdélyieket szuronyos osztódorokkal fizette vissza, míg egy-egy Apponyista szavazót maga vezetett karonfogva a választási urnához.

Ilyen módon Erdély hetvennyolozvan választóját utasították vissza, akiknek választójoga elvitáztatlan volt.

A választás azért elég csöndben folyt le. A pártok reggeli 7 órakor a városház előtt lévő téren állottak fel, mert a választás helye a városháza volt. A két párt egész nap nyugodt maradt, csak este négy óra után kezdte hangosan éltetni jelöltjeit.

A választási aktus két bizottság előtt történt.

Az első bizottság elnöke Pethes Pál, helyettes elnöke Koncsok István volt polgármester.

A második bizottság elnöke Tarnay Sándor, helyettese Mithoray Titusz.

A szavazás kilencz órakor kezdődött. A felvonulás kerületenkint történt. Tíz órakor a szavazatok aránya: Erdélyi 83, Apponyi 83.

Tizenegy órakor: Erdély 197, Apponyi 182.

Tizenkét órakor: Erdély 244, Apponyi 220.

Fél egykor: Erdély 308, Apponyi 304.

Egy órakor: Erdély 319, Apponyi 318.

Fél kettőkor: Erdély 358, Apponyi 367.

Két órakor: Erdély 400, Apponyi 411.

Három órakor: Erdély 487, Apponyi 458.

Négy órakor: Erdély 508, Apponyi 568.

Öt órakor: Erdély 520, Apponyi 538.

Öt órakor a második bizottságban Erdélyi bizalmi férfai tiltakoztak a választás ellen, mert Erdély-párti szavazókat, akiknek személyazonosságát igazolták, rendre utasítják azzal a megokolással, hogy már lesvavaztak. Pedig helyettük mások Apponyira szavaztak. Ezzel szemben egyre szavaznak Apponyira fiatal, életerős emberek hetven éven túl lévő apáik helyett, a kik egy-két évvel ezelőtt meghaltak.

Hat órakor volt Erdély 562, Apponyi 663.

Pethes választási elnök öt perczrel hetedféli óra előtt mind a két bizottságnál kitűzte a záró órát.

A pártok két nagy tömegben muzikaszó mellett vártak azután az eredmény kihirdetését.

Pethes választási elnök nyolozadféli órakor hirdette ki az eredményt. Erdélyre 589, Apponyira 677 szavazatot adtak be, Apponyi tehát nyolozvannyoloz szavazattöbbséggel győzött.

Török Aladár, Erdély bizalmi férfai nevében szót emel a következőket mondja:

— Tisztelt elnök ur! Jegyzőkönyvem ugyan nincs helye, de kijelentjük, hogy a választás ellen tiltakozunk a választást kérvénnyel fogjuk megtámadni.

Az elnök azután kihirdette az eredményt a városháza előtt várakozó népnek. — A kihirdetést az Apponyi pártban nagy lelkesedéssel fogadják. Bathó János közjegyzőnek a városházával szemben lévő házában az erkélyen bengáltűz gyúlt ki, a tér nappali fényben ragyogott. — A hölgyek szászlokat, kendőket lengettek az erkélyekről, ami az Apponyiék lelkesedését nagyban fokozta.

A két párt rendben vonult el a városháza elől.

A rendet a választásnál a 69-ik Jellasihezred egy százada, a 16-os huszárezred egy százada, a 2-ik honvédezred egy százada tartotta fenn Horváth százados vezénylete alatt. A budapesti újságírók csak a katonatisztek gavalériájára a következtében teljesíthették kötelességüket. Pethes elnök ugyanis megtagadta az új-

ságiróktól az igazolványok kiadását. Ez is egyik fényes példája erőszakosságának, amelylyel az egész választást vezette, amelynek következtében az első bizottságnál ötvenkét szavazót, a másodiknál hetvennégyet többet utasítottak vissza.

A jegyzőkönyv az első bizottságnál csak két a másodiknál tizenhatszöt visszautasított választót konstata. A többi visszautasított szavazónak jegyzőkönyvbe vételét az elnökök megtagadták.

Az egri mandátum.

Eger, október 28.

Oriás, állandóan tessült érdeklődéssel folyt a választási küzdelem Heves vármegye székvárosában a nagy politikai fontosságú diadal végződött: a megye székvárosát és a megyei klerikális ellenzék főfészekét elhódította a szabadelvűség. Az egész város talpon volt az urak is kivették részüket a küzdelemből, méltóak lettek az elvek harczában ösnyáinkhoz, akik a vitézek élete, szabadsága ellen törő ellenséget kövekkel, torró szurokkal fogadták a bástyákon. Eger urhölgyei ma naphosszat tömegesen buzditották kitartásra, lelkesítették, éljenztek a szabadelvűség győzelmének kivására induló szavazókat.

A választás rendezvénytől folyt le. A választási elnök: Petrasich Bertalan káptalani uradalmi ügyész, a Szederkényi-párt egyik vezérémbere temérdek csendőrt, katonát rendeltetett ki a szavazóteremben is katonák állottak sorfala.

Kezdetben Szederkényi volt többségben, tizenkettőfél óraker Lukácsnak 266, Szederkényinek 264 szavazata volt. Fél egy óraker: Lukács 308, Szederkényi 300. Egy óraker: Lukács 377, Szederkényi 370.

Két óraker a Szederkényi-párt behozta szavazóinak a szót a kanonokokkal, akkor a szavazatok aránya ez volt: Lukács 424 Szederkényi 445.

Most mind a két párt behozta a tartalékát a negyedik négykor, a záróra kitűzésekor a szavazatok száma egyenlő:

Lukács 498, Szederkényi 498.

Egyenkint hozzák a szavazókat óriási erőfeszítéssel.

Negyedfél óraker: Lukács 498, Szederkényi 496.

Háromnegyed négy óraker: Lukács 496, Szederkényi 496.

Az izgatottság növekedni kezd, a lóadás-futás támad, minden egyes szavazót megéljenznek.

Négy óraker Lukácsnak egy szót többsége van.

Hordozó ágyon egy beteg aggyást hoznak, aki Szederkényire szavaz.

Altalános ekkor a hit, hogy elnök szavazatadönt Szederkényi javára.

Tíz perccel a záróra letelte előtt: Lukács 497, Szederkényi 499.

Ahány szavazat, annyi riadó éljenzés hangzik fel. Különösen Göroy Gyárfás irgalmasrendi főgyógyász, Stojanovics görög-katholikus plébános éljenzik meg viharosan, amikor ellentétben a többi pappal, Lukácsra szavaznak.

Ezzel a két szavazattal Lukács elért a Szederkényit.

A végeredmény azután a következő lett:

Lukács 508

Szederkényi 500.

Három szavazattöbbség döntötte el a küzdelmet, a győzelmet leirhatatlan lelkesedéssel fogadták. A győztes párt meneszével vonult Kállay Zoltán főispán lakása elé. A főispán megköszönte az ovációt és elismerését fejezte ki a szabadelvűség diadalmán.

Este fátylasmenetet rendeztek. Örömmódban volt a győztes párt győzelmét úgy tekintni, mint a liberális polgárság győzelmét az érekek és papjainak rémuralma ellen. A ka-

nonokok, diszteroziták hetek óta terrorizálták a közönséget, Samassa öcsosének és jószágigazgatójának vezetés alatt. Pénzütalványokat osztogattak, az önkiváltást az érekek és a káptalan erdőiből, Samassa érekek, aki az országos liberális pártkörnek is tagja, titokban pénzzel és befolyásával támogatta a papi izgatást, nyíltan a semlegességet színlelte.

Szatmár.

— Baját tudósítók távirata. —

Jászberény és Eger után a legérdekesebb kerület Szatmár, ahol Ugron Gábornak a szabadelvű párt egyik kitűnőségével: Chorin Ferenczcel kellett megmérkőznie. — Országsszerte izgalommal várták a kerület választási mérkőzésének kimenetelét, itt valósággal lázban égtek az emberek már napok óta. Mintha azok a villámok, melyeket Ugron programbeszédjében az istentől kért, hogy a szabadelvű pártot sujtsa vele, itt sísteregtek volna tényleg, olyan volt a levegő.

A sorshuzás szerint Chorin pártja kezdte meg a szavazást. Ez a párt tömör falankszkeut állott és lelkesedése az utolsó órákban is erősítette sorait. — Ugronék már a szavazás kezdetén kétségbeestek.

Tudták az elkerülhetlen bukást. — A kortések vad dühvel fanatizálták a népet. De minden erőlködés hiába való volt. Chorin szavazatainak a száma mind jobban emelkedett, a szavazás lezárta Ugron győzőjeként Chorin Ferencz lett Szatmár képviselőjévé.

A szabadelvű párt öröme nagy. Ugronék meg vannak semmisülve. Egerben a pártelnök, Szatmárt a pártvezér bukott meg: ezzel a párttal a magyar közvélemény leszámolt.

Szeged.

Szeged mindkét kerületében elrendelték a szavazást. Az első kerületben Eötvös Károly és Tisza Lajos gróf között folyt a választás. A második kerületben Polczner Jenő és Pálffy Viktor közt folyt a szavazás. A szavazatok eredménye:

délután 2 óraker:

I. ker. Tisza Lajos 304.

Eötvös Károly 57.

II. ker. Pálffy Viktor 284.

Polczner Jenő 231.

Este 7 óraker:

I. ker. Tisza Lajos 623.

Eötvös Károly 119.

II. ker. Pálffy Viktor 450.

Polczner Jenő 650.

Este 10 óraker Tisza Lajos megválasztott a II-ik kerületben Polczner 350 többségben volt Pálffy fölött. A II. kerületben Polczner Jenő 407 szót többséggel megválasztott.

Kecskemét.

Az alsó-kerületben negy jelölt állott egymással szemben: Zichy Nándor gróf néppárti, Bartók Lajos Ugron-párti, Rapcsányi István Kossuth-párti és Nagy Mihály liberális. Délután 11 óraker a szavazatok aránya: Zichy 23, Bartók 22, Rapcsányi 21, Nagy 21. D. u. 2 óraker: Zichy 185, Bartók 84, Rapcsányi 62, Nagy 95. D. u. 4 óraker: Zichy 313, Bartók 129, Rapcsányi 110, Nagy Mihály 151. Az alsó kerületi végeredmény: Zichy 340, Nagy 166, Bartók 148, Rapcsányi 122. Pótválasztás lesz Zichy és Nagy között. A kormánypárt örömmódban üszik.

A kecskeméti felső-kerületben jelöltek: Horváth Adám Kossuth-párti, Kossuth Ferencz függ. és Kaas Ivor nemzeti parti. Déli 11 óraker a szavazatok aránya: Kossuth 54, Horváth 59, Kaas 61. D. u. 2 óraker: Kossuth 241, Horváth 200, Kaas 263. Délután

4 óraker: Kossuth 306, Horváth 293, Kaas 323. A felsőkerületi végeredmény: Horváth 419, Kossuth 382, Kaas 361. Pótválasztás lesz Horváth és Kossuth között.

Nyitra és Girált.

A múlt évi időközi választások ideje óta két leghíresebb kerület az országban: Nyitra és Girált. A néppárt Nyitrán mérkőzött meg először teljes erejével a szabadelvű párttal. A küzdelem heves volt, az eredmény ismeretes: a szabadelvű párt jelöltje győzött.

E két választásról — épp úgy, mint a stomfairól — verlésté dolgokat mesélt az ellenzék. Lapjaik hasábkot írtak azokról az állítólagos atrocitásokról, a melyeket a kormány hívei a segény néppártiakkal elkövettek. Szerintük elnyomták a szabad véleményét, csendőrök és katonaság segítségével akadályozták meg a választók többségét, hogy szavazatukat a néppárt jelöltjeire adhassák.

Girálton a nemzeti párttal állt szemben a kormánypárt. Ellenzéki újságírók és képviselők ellenzése mellett folyt le a választás a daczára annak, hogy a választás alatt a legnagyobb rend uralkodott a szabadelvű párt jelöltje túnyomó többséggel győzött, mégis a legképtelenebb dolgokat írtak a választásról. Nyitráról azt mondták, hogy ott a többség a néppárt híve; Girálton pedig a nemzeti párti. Hogy mégsem ezeké lett a győzelem, az egyedül a kormány erőszakosságának tudható be, aki a szabad véleményt elnyomta, az ellenzéki választókat erőszakkal távol tartotta az urnáktól.

Hátha Nyitrán és Girálton csakugyan erőszakosan folytatták el a múlt időszaki választás alkalmával az ellenzéki szellemet; ha csakugyan igaz az, hogy Nyitrán a néppárt, Girálton pedig a nemzeti párt van tényleg többségben, akkor nem érjük a kerületek választóit ma. Távirataink tanúsága szerint ugyanis sem Nyitrán, sem Girálton nem állított az ellenzék jelöltet a szabadelvű párt kandidatúrái a két tömegyökere ellenzéki kerületet kardcsapás nélkül foglalták el.

Ha Nyitra és Girált csakugyan ellenzéki kerületek, akkor el lehetett volna tőlük várni annyit, hogy legalább jelöltet állítsanak, ha egyébként nem, a zászló becsületéért. A tegnapi választás azonban másról tesz bizonyosságot. Arról, hogy épp úgy Nyitrán mint Girálton mindig a szabadelvűek voltak többségben. A tegnapi választás a legfényesebb igazolás az annyira meggyalázott nyitrai és giráltyi mandátumoknak.

Erőszakoskodások.

— Távirati tudósítások. —

Gödöllő október 29. (Saj. tud. táv.)

A szavazásról visszatérő szabadelvűeket az ellenzékiek megtámadták. A csendőrség közbelépett, de szavának nem volt elég nyomatéka, kénytelen volt fegyverét használni. Egy ember meghalt, kettő életveszélyesen megsebesült.

Dány, október 29. (Saj. tud. táv.)

A szabadelvűeket, midőn szavazni indultak, az uton az aszszonyok és a gyermekek lehúzták a kocsikról.

Mezőkövesd, október 29. (Saj. tud. táv.)

A Hock János pártja által fanatizált nép Timon Akos embereit követ, sárral dobta a bevonuláskor. Sokan súlyosan megsérültek. Miután a heves ködöbálás folyton tartott, a választási elnök két órára felfüggesztette a választást, míg a katonaság a csőcseléket szétkergette.

Tima választói attól féltek, ha leszavaznak, Hockék agyonverik őket, így bár nagy többséggel győzött volna, lekellett maradnia. Hock János megválasztását kérvénnyel megtámadja.

Pécs, október 29. (Saj. tud. táv.) Az ellenzék partja elkeseredésében a győztes Aidingert hazakisérő menetet abozugkiáltással majd közáporral fogadta. Az ablakokat becsúzták. A rendőrség kardlapokkal szoritotta vissza a támadókat. Egy rendőr is

lyos sérüléseket és egyrész-kódást szenvedett. Az ellenzék támadásai a rendőrséggel szemben ismétlődtek. Az Agoston-téren, a „Magyar király” és a „Hét-fejedelem” szálló előtt mindenütt elkeseredett küzdelemmel kellett a népet szétoszlatni; különösen a szidók kirakatait sorra bezúzták. Egyesek közülök csak rendőri védelem mellett tudtak lakásaikba eljutni. A rendet csak a kivonult katonaság segítségével lehetett helyreállítani.

Ipolyság, október 29 (Saj. tud. táv.) A néppártifanatizálás óriási mértékben működött tegnap. A legnagyobb fokú izgatással sikertült kivinniük hogy Zichy Jend gróf 88 szótöbbséggel megválasztott. Ez is csak úgy volt elérhető, hogy a polojtai evangélikus lelkész, Szabó Gyula, a ki öt nap előtt még szabadelvű párti volt, 137 emberrel átpártolt Zichy táborába, mert fiának Zichy gazdasági írnoki állást adott. A népet azzal fenyegették a papok, hogy ha a szabadelvű párt jelöltje győz, a határól a kereszteteket ki fogják dobálni. Az elvakított nép a szabadelvűpárt embereiben legnagyobb ellenséget látta a választásba. Az izgatás és árulás ellenében lehetetlen volt a győzelem.

Ugod, október 29. (Saj. tud. táv.) A néppárt óriási lázításokat vitt véghez. A jákói káplánt le kellett tartóztatni.

Csath, október 29. (Saj. tud. távirata.) A néppártiak kövekkel dobálták meg a kormánypártiakat, ezután vasvillákkal rohanták meg őket, hogy ne szavazzanak. Fenyvesi Ferencz lelkes beszédére Borbély visszalépett és szavazóit átvitte Pongrácz báró táborába, csak hogy megakadályozzák a néppárt győzelmét.

Bismarck leleplezése

— október 29.

Berlinből jelentik okt. 28-ról: Bismarck leleplezése az a fenyegetése, hogy újabb leleplezésekkel állanak majd elő, az irányadó köröket teljesen üresen hagyta. Csak azt sajnálják, hogy Bismarck jó hírnevét újabb indiszcreciókkal tönkretenni akarja, amivel különben a jelenlegi német politikára nézve árnyat nem vethet. Válvonogatással fogadják annak a kijelentésnek a helyességét is, hogy Bismarck esetleg a megaláztatás érvényes szövegét közzéteszi. Ha az agg exkanzellár csakugyan elkövetné ezt a meggondolatlaniséget, hogy odadobja martalékul a nyilvánosságnak ezt a memorandumot, akkor itt aligha tartózkodnának attól, hogy a szükséghez képest a legerősebb eszközöket, esetleg az Armin-paragrafust vegyék alkalmazásba.

A „Kreuz. Ztg.” csak ma nyilatkozik a „Reichsanzeiger” kijelentéseiről és a következőket írja: Az a nyugodt és méltóságteljes hang, amelyen a „Reichsanzeiger” írt, a jelen esetben teljesen megfelel a birodalmi kormány állásának. Az a kívánság, hogy hivatalosan tisztázzák az ügyet, persze nem teljesült, amint hogy egy ilyen esetben nem is teljesülhetett. Németország szövetségeseivel szemben erre nem is volt ok, mert az irányadó helyeken Bécsben és Rómában egyaránt meg vannak győződve arról, hogy a német politika nyílt és egyenes utakon jár.

A „Berl. Tagebl.” állítólag jól értesült forrásból tudni véli, hogy az első pillanatban komoly rendszabályokra gondoltak a leleplezések szerzője ellen, de ettől elálltak. A „Voss. Ztg.” azt írja, hogy Bismarck személyes viszonyára való tekintettel nem lehetett várni és érthető is, hogy bírói lépésekhez nem folyamodhattak, de ez a lap, valamint a „Börse Courir” és más lapok hangsúlyozzák, hogy maga Bismarck, amikor még kanzellár volt, hasonló esetben, az ellen, ki az állam titkárát elárulta, nemcsak az államügyfényt, de a csendőrt is mozgósította volna.

IDŐJÁRÁS.

Légyemés: reggel 7 órakor 762.1 milliméter, délután 2 órakor 759.0 milliméter. Hőmérsék: reggel 7 órakor $0^{\circ} + 9.6$, délután 2 órakor $0^{\circ} + 20.4$. Szél iránya és ereje: reggel 7 órakor DK 5, délután 2 órakor DK 6. Felhőzet: reggel többnyire derült, délután többnyire derült. Csapadék az előző 24 órában: 0 milliméter.

IDŐJÓRLÁS.

A központi meteorológiai intézetnek Aradra küldött táviratai szerint a napra a következő időjárás várható:

— Október 30. —

Enyhe. — Eső. — Szélcs.

HIREK.

Arad, október 30.

Vonatok indulása	Vonatok érkezése
ARADRÓL:	ARADRA:
Budapestre gvv. reg. 8.18	Budapestről svv. reg. 6.05
svv. de. 11.20	svv. du. 3.55
tv. du. 8.56	gvv. este 6.22
svv. este 9.35	Csabáról (péntek) reg. 7.—
Csabára (péntek) de. 12.—	Szolnokról tv. reg. 9.10
Szolnokra vv. reg. 5.10	svv. este 8.47
Tóvárra svv. reg. 6.30	Tóvárról vv. reg. 6.54
svv. du. 4.30	gvv. reg. 8.08
gvv. este 7.02	tv. de. 10.50
Seborsinra vv. du. 2.30	svv. este 8.55
Temesvárra svv. reg. 6.20	Radnáról tv. du. 8.12
svv. de. 11.35	Temesvárról vv. de. 10.48
vv. du. 5.—	svv. du. 3.44
Szegedre svv. reg. 4.45	svv. este 10.55
svv. de. 8.48	Szegedről svv. de. 8.45
vv. du. 4.10	svv. este 6.42
N.-Halmágyra svv. reg. 6.35	svv. éjjel 10.25
svv. de. 11.55	N.-Halmágyról svv. de. 8.08
svv. du. 4.50	svv. de. 11.05
M.-Hegyesre vv. du. 2.20	svv. este 6.34
	M.-Hegyesről vv. du. 12.50

Október 30. Péntek. Róm. kath. naptár: Kolozs. — Protestáns naptár: Kolozs. — Izraelita naptár: Templom megfertőztetése a görögök által. — Görög-keleti naptár (október 18.): Lukács ev. — A nap két óra 48 perceskor, nyugszik 4 óra 44 perceskor. — A hold két reggel, nyugszik 2 óra 19 perceskor.

Október 31. Aradváros iskolaszékének ülése délután 4 órakor.

Szabadságharuzi emléktárgyak országos múzeuma (színházépület II-ik emelet) nyitva van mindennap délután 10—12 óráig, délután 2—5 óráig. Bemenet díjtalan. Könyvtár-nyitva van szerdán és szombaton 8—4 óráig és pénteken 11—12 óráig. Helyiség: Polgári iskola, földszint.

— A központi választmány ülése. Arad szab. kir. város központi választmányának tegnap délután 4 órakor ülése volt Salacz Gyula kir. tanácsos polgármester elnöklété alatt a városháza tanácstermében. A választmány az országgyűlési képviselő választás eredményét tudomásul vette és a felvett jegyzőkönyvek egyik példányát a belügyminiszterhez felterjesztetni, másik példányát megőrzés végett a városi levéltárban elhelyezni rendelte. Az ülés ezzel egyéb tárgy hiányában véget ért.

— Dessewffy Sándor osztrák megyés püspökünk, mint értesülünk, néhány nap óta beteg. A főpap, mióta lábát kifőzomitotta, folyton érzi annak következményeit. A püspök titkárával jelenleg Budapesten időzik, de amint egészsége engedi, Temesvárra utazik, ahol a megyei papság kitüntetése alkalmából nagy ovációban részesíti.

— Az ezredéves kiállítás bezárása. A kereskedelemügyi minisztérium a kiállítás igazgatóságával egyértelműen tegnap állapította meg az ezredéves országos kiállítás ünnepélyes berekesztésének hivatalos programját, melyet a következőkben közlünk: A kiállítás ünnepélyes bezárása november hó 3-án déli 12 órakor lesz, arra a kormány, a főváros, a kiállítás összes tényezői, a csoportelnökök és biztosok és az összes zsűritagok fognak meghívni. Schmidt József dr. miniszteri tanácsos, az ezredéves országos kiállítás igazgatójának beszéde nyitja meg az ünnepélyt. Az igazgató beszédében a kiállítás történetét, létesítésének körülményeit és az elért eredményeket vázolja és felkéri Dániel Ernő kereskedelemügyi minisztert, az ezredéves országos kiállítás bizottság elnökét a kiállítás bezárására. Dániel Ernő kereskedelemügyi miniszter beszédet mond, és a kiállítást bezárja. A kiállítás területe még nov. 3-án esti 9 óráig

lesz nyitva, a mikor katonazenés takarodó fejezi be a kiállítási területen félőven át pezsgő életet.

— Telefon, sürgöny és a választások. Tegnap megírtuk, hogy az aradi telefon- és a táviróhivatal emberfeletti munkát végzett a képviselőválasztások első napján, hogy kellőképp kiszolgálja a lapokat és a közönség módfeletti kívánságát, érdeklődését. Ennek az emberfeletti munkának derekasan meg is felelt egy telefon, mind a táviró. Hogy mily nagy volt a választások iránti érdeklődés, mutatják az alábbi statisztikai adatok: A megyei telefon-vezetéket 784, a városit pedig 8915 esetben kaposolták az aradi telefon kisasszonyok. Távirat beérkezett 886, feladatott Aradról 225 és átment 648 darab.

— Költözködik a szolgabíró. Napvilágra kerülnek a régi, kopott ahták megszokott helyeikről, szerte száll róluk a szürke por, melyet az idő lassankint rakott feljűk, megakad a pókok évek óta szőtt nyugalmas hálójá: költözködnek. Az aradi főszolgabíró hivatal áttette residenciáját a Templom utcza 10 sz. mu házába. Lemeletébe, hol tegnap reggel óta egész nap bábeli zavar uralkodott. De nem is osoda, helyet keresni annak a tömrentelen iratosomónak, úgy hogy ezt bármikor könnyen elő lehessen szedni, bizony nem könnyű dolog. Ma azonban már csend és komolyság ül meg az ahták világát a kezdetét veszi újra a munka, az örökös, az egyhangú munka.

— Korteskedés a templomban. Lippáról írják, hogy Bicher Béla káplán vasárnap a „szent beszéd” helyett dühös, vad kortesbeszédet tartott a templomban a kormány ellen. Az izgató beszéd természetesen a hallgatóság nagyobb részénél óriási visszatetszést és megbotránkozást szült és a hazafias hívők megvetéssel és undorral hagyták ott beszéd közben a tajtékzó papot. A templomot megszenteltelenítő, hazafiatlan beszédnek különben még utójátéka lesz. Lippa város intelligens katolikus polgárai között ugyanis mozgalom indult meg, hogy a papnak viselkedését a megyei püspöknek tudomására adják.

— Tűz az éjszakában. Ejtélkor harangkongás jelelte a városháza tornyában, hogy tűz van. A jelző-lámpa Sága felé mutatott. — A tűzország pár perc alatt talpon volt és elindult koosijával a jelzett irányban. Sárlo Domokos főkapitány szállásán volt a tűz, melyet fél egyig több ízben jelzett a vészharang. A rendőrség részéről Murády Almos rendőrhadnagy rögtön a helyszínén termett és csakis a sietve érkező tűzoltóság hathatós munkálkodásának köszönhető, hogy a tűz egy istállón kívül egyebet el nem hamvasztott.

— A szekeres csapatok szaporítása. Az egész hadseregnek nincs egy fegyvernem sem, melynél oly gyakran emelnék a létszámot, mint a szekeres csapatoknál. Mint értesülünk, a szekeres csapatok létszámát legközelebb ismét 8 főhadnaggyal, 7 hadnaggyal, 23 közkatonával, 15 tisztiszolgával, 15 tiszti és 30 altiszti lóval fogják szaporítani. A 2-ik számú vonatosztály egy századát egyszer és mindenkorra Bécsből a krakói 1-ső vonatosztályhoz, a gráci 3-ik vonatosztály egy századát pedig a zágrábi 13-ik vonatosztályhoz helyezik át.

— Szerencsétlenség a vasutnál. Az aradi pályaudvaron tegnap délután 2 órakor borzalmas szerencsétlenség történt. Czudar Sándor aradi 20 éves fűtőházi értesítő a tolatásoknál foglalatokodott és két mozdony összekapcsolásával volt elfoglalva. A mozdonyok már indulóban voltak, mikor ő a második hided mozdonyra fel akart szállani, de már késő volt ahhoz, hogy a mozdony konyhájába fel tudjon jutni. — Szerencsétlenségére a mozdony éppen ekkor egy közvetlen a si-

nek mellé épített szin mellett robogott el úgy, hogy a mozdony a szerkocsin csúszó embert odaszorította a szin oldalához s vagy öt ször megforgatta őrlött sebességgel. Teljesen alóltan bukott le a szerencsétlen a kocsirol, mikor az a szin elhagyta s iszonyu kinok közt fetrengett a földön, míg nem társai észrevették s hozzá siettek. A mozdony az egész testét összenyomta, egy vérömlés volt az egész ember s medencze osontját teljesen összeroncsolta. A munkások a sérültet rögtön hordágyra tették s a kórházba vitték, hol az orvosok kezelés alá vették. A szerencsétlen alig élhet már egy vagy két órát, az orvosok véleménye szerint belső sérülései feltétlenül halálosak. A kórházban megjelent a rendőrség részéről Murády Almos rendőrhadnagy, ki astán a helyszínre menve, az esetről felvette a jegyzőkönyvet. A szerencsétlenségnél mulasztás senkit sem terhel, saját vigyázatlansága döntötte a sérültet veszélybe.

— A katonák esküje. Nagy napja lesz vasárnap az októberben berúkkolt rekrutáknak. Ekkor tessik le az esküt, hogy hűek lesznek a legmagasabb hadügyhöz, hűek a zászlóhoz, harcolnak érte utolsó osep vérükig szárazon és vízen, nélkülözések és fáradsalmak között mind haláláig. Reggel misét hallgatnak, mely után a legényeket anyanyelvük szerint csoportosítva, magyar, német, vagy román nyelven mondják el a lelkész után az eskü szövegét. Eután beszédet tartanak a katonákhoz, figyelmestetve őket az eskü jelentőségére s megszégésének következményeire. Végül a kivonult csapatok a katonák zene hangjai mellett elvonulnak az ezredes előtt.

— Regény mogyoróhájban. Géza meglátja Mici és nem tud aludni. Micinek szerelem volt Géza s egyik sem tud aludni. Mici eme-séli mamának s most már hárman nem tudnak aludni. A mama elmondja a papának: mind a négyen nem tudnak aludni. A papa igent mond s mind a négyen igen jól alussznak.

— Távirtdahivatalok. A kereskedelemügyi miniszter az aradvármegyei törvényhatósági távbeszélő hálózatba kapcsolt következő távbeszélő hivatalokat, u. m. Apatelek, Csérmő, Elek, Györök, Mária-Radna, Hegyes-Egyháza, Nagy Pál, Polis, Székudvar, Ternova, táviratok kezelésével megbizta.

— Esküvő a királyi házban. A portugál királyné a jövő kedden érkezik Bécsbe Mária Dorottya főherozegnő esküvőjére. A pályaudvaron a portugál királynét királyunk fogja fogadni. Az aostai herozeg és neje, szintén kedden érkeznek meg, a connaughti herozeg pedig szerdán reggel. A lakodalmi ünnepély alkalmából rendezendő szinielőadás keretében, legfelsőbb rendeletre felvettek egy dalt, a melyet Hellmesberger udvari karmester az alkalmra szerzett és a melyet Renard kinaszszony fog énekelni.

— Rákóczi emlék. Kövesliget község határában, az összeszoruló Talaborvölgy egy pillanatra kiszélesedő kies és romantikus területen fekszik Bócsára telep, mintegy 10—12 lakóházzal s az ezekben lakó munkás és szelid orosz néppel. — A telep Kövesliget községének külső része s ugyszólván északi határpontja a técsői szolgabírói járásnak. Ezen a telepen állították fel a hó 21-én a Rákóczi-emléket, annak megjelölésére, hogy e tiszta forrásu, pihenőre kínálkozó helyen időzött a nagy emlékü szabadság hőse: II. Rákóczi Ferenoz. A forrás főlé a hazafiasan érző vezetők kocsakövekből összeállított, osinos külsejű emlékfalazatot készítették, a mely falazat boltíves alakban mintegy befedi a gazdag forrás csillogó vizét. A tetején egy oszlopszertű kiemelkedés áll, mintegy annak jelzésére, hogy itt emlékmű van elhelyezve. A falazat közepén már messziről észrevehető a vörös márvány emléktábla a következő felirással: „Itt volt II. Rákóczy Ferenoz fejedelem 1711 február hó 18-án — 1896.” Bócsára maga azt jelenti Itt a özár, a fejedelem, az uralkodó, mert az

egyszerű nép különbséget nem ismer a császár és a fejedelem közt. Az emlékmű létesítésére s hazafias ünneppé tételére — mint nekünk írják — buzgóan közreműködtek Pogány Odön técsői főszolgabíró, Fűzi Zoltán szinevéri és Hoffmann Brunó busztyaházi erdész s Fiáth Antal kövesligeti jegyző. Kovácsy Zoltán szigeti tanítóképző tanár mondott ünnepi beszédet s jellemezte a hazai történetünkben oly magasatos Rákóczi-korszakot s annak fejét, lelkét s vezérét: II. Rákóczi Ferenozet. — A történelmi múlt e hatalmas, e osodás, boldogtalan, sajnálatraméltó s mégis irigylendő nagy alakja iránt pedig ápoljuk a kegyelet igazi érzetét, ugymond. Ide zárándokoljon Rákóczi orosz népe imádkozni és imádatlalt szeretni Istent és hazát. Hulljon le a lepel, a mely az ő emlékének szimbólumát örök időig fogja e hideg márványlapon megőrizni! — végezte szép beszédét a szónok. Ezután Bilák Sándor gör. katolikus orosz lelkész gazdag egyházi ornatuseban megáldotta s felszentelte az emlékművet s hosszú beszédben, a nép nyelvén fejtegette az ünnepély jelentőségét. Majd Pogány Odön főszolgabíró lelkesítette szintén orosz nyelven a népet hazafiságra, hűségre a magyar haza iránt. Csigányzene mellett úgy a Bócsár-telepen, valamint Kövesligeten vidám lakoma volt. A Rákóczi ezredéves emlék felállítására egy egész vidék népét, intelligenciáját gyűjtötte össze nagy körben, s odavonsott a központból: Máramaros-Szigetről is sokakat, hogy öszintén örüljenek, ünnepeljenek a hazafias néppel.

— Éjfél lovag. Eszterházy Kálmán gróf elhatározta magában, hogy lóháton megteszi az utat Konstantinápolyból Prágáig. Ujvidékről táviratozzák most, hogy a gróf tegnap már odaérkezett. Konstantinápolytól Ujvidékig 31 éjen át lovagolt, mert csak éjszaka lovagol, napközben pihen. Szerbiában kellemetlen kalandja volt. Kémnek tartották és már le akarták tartóztatni, a mikor a belgrádi konzul közbelépett s igazolta. A grótnak, hogy célját elérje s egy fogadást megnyerjen, még 876 kilométernyi utat kell lóháton megtennie.

— Bajszertő örökség. A lipó-szent-miklósi izraelita hitközségnek ugyancsak sok baja van azzal a híres negyedmillió örökséggel, amelyet Heros Fülöp hagyott reá. Az örökséget agyanis Heros számos rokona perrel támadta meg és most előállott az a helyzet, hogy amíg a hitközség egy krajozárt sem kapott a fényes örökségből, addig már havonként száz forintot kell fizetnie a perlek közül azoknak, akik rem tudják magukat fentartani.

— A párbaj ellen. Három esztendővel eselött közvetlenül a tragikus végű nagyváradi párbaj után nálunk Magyarországon is mozgalom indult meg a párbaj ellen és számos terület mert állást foglalni a mozgalom mellett. A nagyváradi párbaj halottja fölött azonban fű zörlődött és a felejtés nyomán elkallódott a párbajellenes mozgalom is. Most egy berlini telegram arról értesít, hogy huszonnyoloz tekintélyes góthai térfin, köztük a tartománygyűlés elnöke, bírák, tanárok, hivatalnokok és papok felhívást intéztek az egész német nemzethez és abban erősen követelik, hogy végrehalására szakadjon vége a felháborító párbajmániáknak. A mozgalom vezetői törvényt sürgetnek a párbaj ellen.

— Mit vásárolt a királyné? Póldát vehet mindenki a felséges asszonytól, hogyan kell bártolni a hazai ipa t. Ő felségének Bécs közelében tudvalevőleg egy kis majorka és tehenésze van; a királyasszony, a ki az ezredévi kiállítás egész folyamán oly kiváló érdeklődést tanusított népies háziiparunk készítményei iránt, elhatározta, hogy az említett kis gazdaságban lévő több szobát magyar paraszttutorokkal rendeztetve Ferenoz Ida a királyné kedvelt felolvasónője, a ki a felséges királyasszony körében oly igaz örömmel lát minden hazafi, sietett eleget tenni a királyné kívánságának és

egész sereg magyaros holmit szállíttatott fel bemutatás végett a királyi várpalotába. Ő felsége a királyné a bemutatott tárgyakból, a melyek legnagyobb részét már a kiállításán megtekintette, sokat vásárolt, így vörös paraszt butorberendezést, több üvegkészletet, szőnyeget és párnákat, kalotaszegi varrottasokat, piros virágokkal díszített asztalkészletet, kávé-és tea-készletet vett, továbbá az ő falusi konyhája részére 6 kis bográcsot gulyáshoz, 2 vas fazekat, teknőket magyaros kalács sütéshez és a kerepesi-uti magyar iparművészeti csarnokban temédek korszót. Unokái számára a felséges asszony parasztpadokat és székeket vásárolt; a király számára pedig karosszéket rendelt, olyat, a milyet ő felsége a parkklubban is használt. A királyné a kiállítás horvát osztályban szintén vett sok szőnyeget, a boszniai pavillonban pedig Gizella főherozegnő részére egy gaz arany ruhát, Valéria főherozegnő számára különféle selyemszöveteket vásárolt.

— Székhűdött miniszterelnök. Belgrádból távirják: Novakovic miniszterelnököt székhűdés érte, mely az egész bal oldalát megbénította. Az orvosok agy-paralízis bekövetkezéséről tartanak.

— Az apja sirjánál. Bécsből jelentik, hogy dr. Haubner Gusztáv gyógyszerész tegnap délután az apja sirjánál agyonlötöte magát. Még csak harmincsnégy esztendő volt s nagyon képzettnek ismerték. Az édesanyja gyógyszerházát vezette s még tegnap ebéd után is a helyén volt. Csak két óra után távozott el s egyenesen a temetőbe ment, ahol édesatyja sirjánál agyonlötöte magát. Ugyilátzik, hogy elmezavarban követte el tettét, mert különben is szertelenül ideges ember volt, aki az utozán is erősen gesztikulálva és hangosan monológizálva szokott sétálni. Bátyja, aki lovastiszt volt, néhány esztendővel eselött szintén öngyilkossággal vált meg az élettől. A szerencsétlen Haubnert még élve vitték a kórházba, de ott csakhamar kissenvedett.

— A budapesti-berlin telefon. A magyar és porosz kormányok között eselött egy évvel indultak meg a tárgyalatok a budapest-berlini telefon kiépítéséről; ezek a tárgyalások most véget értek és az az eredményük, hogy a budapest-berlini vonalat a jövő év tavaszán építeni kezdik és 1897. szeptemberben már meg is nyitják. Es az új telefon-vonal a leghosszabb telefon-összekötetés lesz Európában. Hosszuságát Magyarországon és Ausztriában 450, Németországon 550 kilométerre tervezik. A költségek 290,000 frtra rugnak, amely összegből Magyarország 130,000 forintot visel.

— Szétrobbant moztárgy. Sajnálatos bal-eset történt a napokban Jászkeséren. Kiss Ferenoz, a szolnoki választókerület szabadelvű párti képviselőjelöltje a községbe érkezett, hogy megtartsa programbeszédét. A hatóság a bevonulást minél fényesebbé akarta tenni s elhatározta, hogy moztárgyuk dörgezésével fogja jelezni a jelölt megérkezését. Ugy is történt. A kezeléssel — mint nekünk írják — egy Rákai nevű kovácsot bízta meg, aki azonban olyan erősen töltötte meg a moztárgyat, hogy az egyik irtózatos döréjjel szétrobbant. A szilánkok a közelben álló Rákai István négy és fél éves kis fin ballába hatoltak és teljesen szétrobcolták. A szegény gyermek most a halállal vívódik. A vizsgálatot megindították.

— Értékes napernyő. Mint velenczéből írják, ottani hölgyek Heléne herozegnőnek, az olasz trondörköse menyasszonyának nagyértékű napernyőt ajánlottak fel. A napernyő tisztára velenczei csipkékből készült és hóféhér selyemmel van bélelve. Fogantyuja egyetlen darab borostyánból készült s köréje egy gyémántok által képezett kigyó fonódik. A kigyófej fölött aranyból, gyémántból, rubinokból és zafirokból összeállított herozegi korona díszlik, a mely a fogantyu végére van alkalmazva. Alább apró gyémántokból a következő fölírás van kirakva:

Le signore veneziane 1896.

Az ernyőt egy esztettel kivert olajfakban fopják átnyujtan, amelynek fedelét Morosini (1597.) és Qurini (1694) két medallionja díszíti.

— A kis lottó megszüntetése Ausztriában. A kis lottó eltörlése tudvalevőleg régi vágya az egész magyar közvéleménynek és hogy ez a kormány ismételt ígéretei dacára sem mehetett teljesedésbe, annak Ausztria volt az oka, a mely vonakodott a kis lottó révén befolyó tekintélyes jövedelemtől lemondani. Most azonban úgy látszik az osztrák kormány is megtért. Bilinsky pénzügyminiszter az osztrák költségvetés pénzügyi bizottságában bejelentette, hogy a lottó megszüntetésére irányuló törekvést egy bizonyos mértékben támogatni fogja a lottó korlátozása által. Nevezetesen megfogja apasztani a lottógyűjtődék számát, valamint a húzások számát is. Az 1897-iki budgetben már csak 6,28 millió forintot irányoztak elő a lottó jövedelme fejében, holott 1890-ben 8,09 millió frt volt a jövedelem.

— A hipnotizmus a törvényszék előtt. Atlantából, Georgia államból írják következő esetet: Egy hipnotikai séance alkalmával a magnetiseur a közönség közt egy különösen alkalmas mediumot fedezett föl. Elaltatta és azt szuggerálta neki, hogy majom. Azután fölébresztette. A médium négykézláb el kezdett ugrálni a közönség között, a padokon keresztül a végre az egyik néző előtt legugrott, lekapta fejéről a kalapot és fogjaival szétépte. A közönség pompásan mulatott s a kalap tulajdonosa sem adott haragjának egyelőre kifejezést, nehogy még jobban kinevessék. Az előadás végén azonban követelte az impreszáriótól és a magnetizertől, hogy a kárát térítsék meg. Minthogy pedig ezek öt kategórikusan elutasították, a törvényszékhez fordult, melynek most el kell döntenie, vajjon a magnetiseur mindazért felelős-e, amit médiumai elkövetnek, még ha a speciális oszlekményt nem is szuggerálta. A bíróság kétség kívül ily értelemben fog itélni.

— Egy jó kedvű adakozó. A szultán gyönyörű jaktot ajándékozott Nikita montenegrói fejedelemnek, a leánya menyegzője alkalmából. Erről a jaktról érdekes, de nem egészen hiteles dolgokat ír a Belgrádban megjelenő Videlio (Világosság). Azt írja, hogy a jak gyönyörűen van építve s a szultán a saját használatára rendelte egy előkelő osztrák hajógyárban. A hajót el is küldték Konstantinápolyba, de a hajóval együtt mindjárt elküldték a számlát is 400,000 lírárt kért a gyáros a hajóért. A szultán nem is sokallotta az összeget, de azt üzent a gyárosnak, hogy várjon pár hónapig, majd akkor lefizeti. Csakhogy a gyáros nem akart a szultánnak hitelezni s visszairta, hogy akkor inkább eladja a hajót más vevőnek. Már alkudolni kezdett egy kereskedővel, mikor távirat érkezett a szultán titkárától, aki arra kérte, hogy csak még pár hétig várjon, aztán hiány nélkül megkapja a 400,000 lírát. A táviratban még arról értesítette a gyarost, hogy a szultán nagyon meg van elégedve a hajóval és már el is ajándékozta. Így jutott jaktjához a montenegrói fejedelem.

— Névmagyarosítás. Kohn Móricz mácsai illetőségűs ugyanottani lakos, valamint kis-korú Lajos, Szeréna, Elemér, József, Árpád és Erzsébet nevű gyermekei vezetéknévén „Kemény“-re kért átválttatását a belügyminiszter megengedte.

HYMEN.

Fényes Soma dr. tótkomlói orvos a napokban jegyezte el Aradon Goldschomidt Mihály nagykereskedő kedves leányát, Herminia kisasszonyt.

TANÜGY.

— A közoktatási tanács programja. Az országos közoktatási tanács állandó bizottsága tegnapi délután tartott ülésében véglegesen megállapította ügyrendjét. Az ülés először a minisztertől a tanácsokhoz utalt ügyeket tárgyalta. Az ügyrend értelmében Beöthy Zsolt dr. alelnök kijelölte az állandó bizottság tagjai közül az ügyek előadóit, még pedig: a középiskolai tanterv revíziójának előadója Heinrich Gusztáv dr., a tanítóképző intézeti tantervhez készítendő utasítások előadója Kálmán Mór dr., az osztatlan elemi

népiskolai tanterv előadója Szuppán Vilmos, a polgári iskolák reformjának előadója Bokor József dr. lett. — Az előadók kijelölésénél is az volt a döntő szempont, hogy azok vegyék át az egyes kérdések előadói tisztét, akik az előzményeket legjobban ismerik és a tárgyalások folytonosságát leginkább biztosíthatják. — A tanács könyvtárának gyarapítása és rendezése is foglalkoztatta az állandó bizottságot ezen az ülésen és javaslat-tétel végett szűkebb bizottság küldetett ki, melynek tagjai: Kármán Mór, Riedl Frigyes, Alexander Bernát előadó tanácsosok és a titkár.

TÁVIRATOK.

A királyi pár távozása.

Budapest, október 29. (Saj. tud. táv.) O felsége a király és a királyné ma délután 1 órakor elutaztak a fővárosból.

Elfogott gyilkos.

Berlin, október 29. (Saját tud. táv.) Zellerfelden egy csendőr elfogta Werner Brunót, Lewy igazságügyi tanácsos gyilkosát.

A gyanús örmények.

Konstantinápoly okt. 29. (Saj. tud. táv.) Pera külső részében egy örmény asszonynál bombákat és dinamittöltényeket találtak. Megcáfolták hivatalosan azt a hírt, hogy az elítélt Apik effendi a börtönben meghalt.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

Budapesti áru és értéktőzsde.

— Gyemes Lajos országos jelentése. —

Budapest, október 29.

Gabonaüzlet: Buzát ma gyengén kínáltak, a vetelkedv szinte igen gyenge volt s az irányzat ellanyhult. Elkelt ca 10000 mm. buza 5 krral olcsóbban.

Határidőüzlet: Amerikából igen lanyha árfolyamokat jelentettek, mire nálunk is tetemes lanyhasággal indult az üzlet s csak egy forgalom mellett úgy is zárult.

Zárul 12 órakor:

Ossi buza	7.75—7.76
Tavaszi buza	7.75—7.76
Buza május—júniusra	7.75—7.76
Tavaszi tengeri	4.15—4.16
Ossi tengeri	4.15—4.16
Tavaszi zab	5.88—5.90
Ossi zab	5.88—5.90
Tavaszi rozs	6.68—6.69
Ossi rozs	6.68—6.69
Tavaszi repce	6.68—6.69

Értéktőzsde: Kősepes forgalom mellett az árfolyamok némileg lanyhábbak.

Zárul 12 órakor:

Osztrák hitelrészvény	368.—
Magyar hitelrészvény	404.50
Osztrák államvasut	362.75
Lombard	—
Jelszlog hitelbank	—
Rima-Murányi	—
Villamosvasut	—

— A Duna-Odera csatorna. A bécsi kereskedelmi kamara tegnapi ülésében elhatározta, hogy kérvényt fog intézni az osztrák kormányhoz, melyben tiltakozik az ellen, hogy a tervezett Duna-Odera csatorna Magyarországgal közvetlen összeköttetést kapjon. A kamarát a lépésre Dániel Ernő kereskedelmi miniszternek egy nyilatkozata indította, melyet a képviselőházban tett annak idején. Azt mondta ugyanis, hogy ez a csatorna úgy van tervezve, hogy Bécsben elágazik a Dunától és Angernál eléri a Morvát, ebben az esetben pedig a magyar kormány lépéseket fog tenni, hogy a csatornát egy Angernből kiinduló oldalcsatornával köttessék össze Dévénynyel, van pedig a Morva Dévényről hajózhatóvá tételék. A bécsi kereskedelmi és iparkamara kérvényében azt követeli, hogy a csatorna forgalma csak Bécsen keresztül legyen lebonyolítható, és hogy a Magyarországgal való közvetlen összeköttetést az osztrák kormány ne engedje meg.

Budapest-kőbányai sertés-kereskedelmi csarnok.

— Október 28. —

Hízott sertésárak: I. Magyar elsőrendű: Öreg nehéz (súlyban) — krig. Fialat nehéz (paronként 820 kilogrammon felüli súlyban) 55—56 krig. Fialat közép (paronként 251—320 kilogramm súlyban) — krig. Fialat könnyű (paronként 250 kilogramm terjedő súlyban) — krig. (pár nként 400 kilogrammon felüli súlyban) — krig. Öreg közép (paronként 300—400 kilogramm súlyban) — krig. Közép (paronként 220—320 kilogramm terjedő súlyban) — krig. Könyű (paronként 220 kilogramm terjedő súlyban) — krig. II. Magyar második: Nehéz (paronként 220 kilogramm terjedő súlyban) — krig. Sertés-létszám: 1896. évi október hó 28-án volt készlet 6228 darab, 1896. évi október hó 27-én felhajtott 344 darab, 1896. évi október hó 27-én elszállított 342 darab. 1896. évi október hó 28-án maradt készletben 6280 darab. — A hízott sertés ártírányzata: Lanyha.

S Z O Z S Z I E T.

— Október 29. —

Mai jegységeink: Készára nagyban ayers szesz 60 forint 50 krajczár, kocsinyber 51 forint — krajczár hordó adó, per 100 liter 7/8 beleértve 25 frt fogyasztási adót. Száritott mosliák 5 frt 20 kr. métermasszáknént.

Budapesti gabonabörze.

— Az „Aradi Közlöny” távirati tudósítása. —

Budapest, október 29. d. n. 5 óra.

Buza búsági uj	7.60—8.—
Buza tázasvidéki	7.70—8.10
Buza pestvidéki	7.70—8.10
Buza fejérmegyei	7.70—8.10
Buza búsokai	7.75—8.15
Rozs uj, elsőrendű	6.70—6.75
Rozs uj, másodrendű	6.60—6.65
Arpa takarmány	4.—4.30
Arpa égetni való	5.10—5.90
Arpa sörfőzdei	6.50—8.—
Zab	5.45—6.—
Tengeri búsági	4.25—4.30
Tengeri másnemű	4.15—4.20
Káposzta-repoze búsági	11.25—11.75
Köles	5.15—5.30
Buza március—április	7.35—7.45
Buza szeptember—október	7.81—7.88
Buza május—június	—
Rozs szeptember—október	6.74—6.76
Tengeri május—június	4.21—4.23
Tengeri július—augusztus	—
Tengeri októberre	—
Zab március—április	5.98—5.95
Zab szeptember—október	5.72—5.75
Káposzta-repoze augusztus—szeptember	—

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén.

Budapest, 1896. október 29.

Magyar aranyjárdék 4%	121.35
Magyar koronajárdék 4%	99.—
Magyar arany 4 1/2%	122.—
Magyar ezüst 4 1/2%	101.—
Magyar keleti vasut 1876.	121.—
Magyar földtehermentesítési kötvény	97.40
Magyar italmegváltási kötvény	100.—
Horvát-szlavon földtehermentesítési kötvény	97.50
Magyar nyaralás-sorsjegy költőn	155.25
Tízszázalékos és szegedi költőn	187.—
Osztrák papírbárdék	101.10
Osztrák járdék ezüst	101.10
Osztrák járdék arany	121.75
Koronajárdék	101.—
1860-iki államsorsjegyek	144.—
Osztrák-magyar bankrészv. ny	240.—
Magyar hitelbank részvény	405.25
Osztrák hitelbank részvény	368.75
Osztrák-magyar államvasut	363.—
20 frankos arany (Napoleon'sor)	9.52

Aradvárosi színház.

Bérlet 28. szám.

Bérlet 28. szám.

Pénteken, 1896. évi október hó 30-án

A királyné dragonyosa.

Nagy operette 8 felvonásban. Írták: Pierre Decourvelte és Franc Bauvallet. Zenéjét: Wenczel Leopold. Fordították: Evva Lajos és Rákosi Viktor.

SZEMÉLYEK:

Montauciel	Hunyadi J.	Sedaine	Bonai B.
Cornensac	Nyárai A.	Casonlet	Tábori Emil.
Pamfil	Iványi A.	Róssa	Földi B.
Miklós	Csatár Gy.	Belardoise	Láng Etel.

Kezdet 7 órakor.

IDEGENEK NEVSORA.

— Október 29. —

Náder szálloda: Kohn Henrik bérlő, Kiszindia. Kelemen Géza vállalkozó, Déva. Sármasz N. földbirtokos, Győrök. Dancs és Markusz kereskedők, Nagyvárád. Lősszék Mihály földész, Monyoró. Gyarcsovetz Emil képlárgó, Nagyvárád. Dalovanets Kálmán gazdasági, Kiszindia.

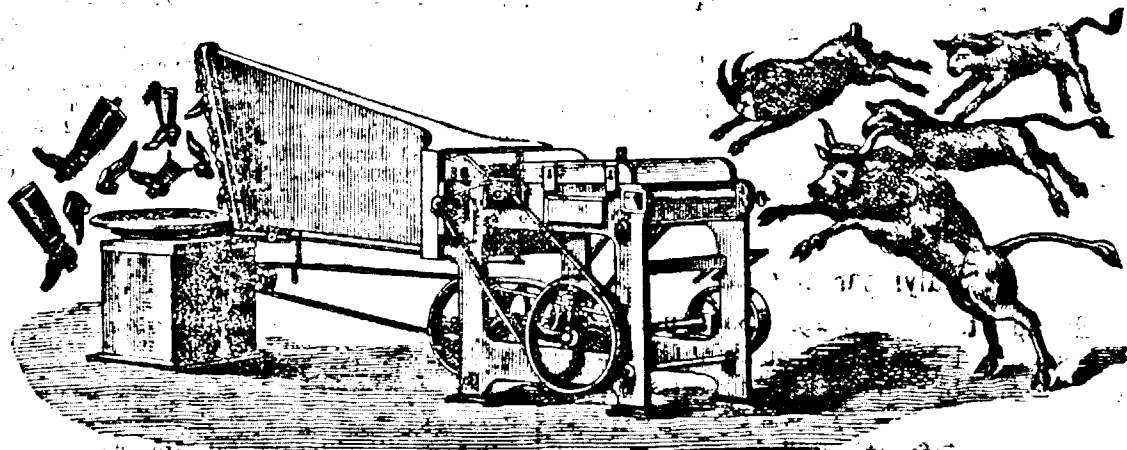
Felelős szerkesztő: Vass Géza.

Aradi czipőgyár

GORZÓ ANTAL ÉS TÁRSA

ARADON,

Az Aradi és Csanádi Egyesült Vasutak palotájában.

Van szerencsénk az igen tisztelt helybeli és vidéki közönség becses figyelmét üzletünkre felhívni, ahol állandóan nagy raktárt tartunk kész czipők és csizmákból, a melyek nálunk a legjobb anyagból készülnek s a mellett a legjutányosabban számíttatnak.

Különösen szívtunk a mérték utáni megrendelésekre, a melynél kötörekvénységünk, hogy az minden igénynek megfeleljen.

Vidéki megrendelések gyorsan és pontosan eszközöltetnek.

1482

Kiváló minőséggel

GORZÓ ANTAL és TÁRSA.

4198/1896. sz.

1487.

Butor-eladás!

A Kis-körut 9-ik sz. házában

öt szobára való teljesen új

butor

átköltözés miatt

1478

leszállított áron eladó.

25204/1896. Aradvármegye alispánjától.

Arlejtési hirdetmény.

Az arad—zámi törvényhatósági úton tervbe vett korlát felállítás munkálatoknak árlejtés utáni biztosítására 1896. évi október hó 31-ik napjának d. e. 10 órákor a vármegye alispáni helyiségben zárt ajánlatok elfogadásával kapcsolatos szóbeli versenytárgyalás fog tartatni.

A költségvetés szerint megállapított kikijátsási ár 4477 frt 06 kr.

Miről vállalkozni szándékozik 10% bánompénzzel ellátva — kazzal hivatnak meg, hogy a feltételek és költségvetés, az árlejtés napjáig a m. kir. helybeli államépítészeti hivatalnál tekinthetők meg.

Az 50 kraj ellátott zárt ajánlatban, melyhez a 10% bánompénz csatolandó — az árendemény szám és betűvel kiteendő, valamint kijelentendő, hogy vállalkozni szándékozik a feltételeket ismeri és magát azoknak mindenképpen aláveti.

Ezen ajánlatok legkésőbbben az árlejtés megkezdéseig hozzám beadandók, mivel az elkészen beadott, avagy a feltételeknek meg nem felelő ajánlat figyelembe vétetni nem fognak.

Arad, 1896. október 16.

Szathmáry Gyula,

alispán.

1483

Arverési hirdetmény.

Az alulírott m. kir. erdőigazgatóság írásbeli verseny tárgyalás útján áruba bocsátja a padurányi m. kir. erdőgondnokság II. és III. vágás sorozatához tartozó Dubest község határában fekvő 307. kat. hold térfogatu 1896—1900. évi vágás területek fakészletét tövön az erdőben az 1897—1900. évek alatt négy egyenlő részben való kihasználására.

Még pedig a II. vágás sorozatban a 184.9. kat. hold területen álló és 4681 ürm³ tölgy hasznofára, 23059 ürm³ kemény hasábfára 5741 ürm³ dorongfára és 6664 ürm³ kemény galyfára becsült fatömeget és a III. vágás sorozatban a 122.9 kat. holdon álló és 2749 m³ tölgyhasznofára 19358 ürm³ kemény hasábfára, 4429 dorongfára és 3957 ürm³ kemény galyfára becsült fatömeget.

A kikijátsási ár a II. vágássorozat 184.9 holdjára nézve 28650 (huszonnyolc ezer hatszázötven) forint, a III. vágássorozat 122.9 holdjára nézve pedig 20110 (huszezer egyszáztiz) forintban van megállapítva.

Az ívenként 50 kr. bélyeggel ellátandó írásbeli zárt ajánlatokban világosan és határozottan kijelentendő, hogy ajánlattevő a tárgyalás alapját képező általános és részletes árverési és szerződési feltételeket ismeri és azoknak magát feltétlenül aláveti, a megajánlott vételár pedig az ajánlatban számjegyekkel és betűkkel is világosan kiírandó és az ajánlatához a megajánlott vételár tíz (10) százalékát kitevő bánatpénznek akár készpénzben, akár elfogadható érték-papírokban az alulírott igazgatóság házi pénztáránál történt letételt igazoló nyilatko csatolandó.

Az ilyképen kiállított és felszerelt ajánlatok folyó évi november 23 napjának délelőtti 12 óráig. Ajánlat a padurányi m. kir. erdőgondnokság II. (esetleg III. vagy II. és III.) vágás-sorozatában kihasználandó faanyagra felirattal ellátott zárt borítékban az alulírott erdőigazgatóságnál nyújtandók be.

Megjegyeztetik, hogy az egész fatömege avagy pedig az egyes vágássorozatok fatömegére külön-külön adhatók be ajánlatok figyelembe vétetni nem fognak, végül hogy az árverési és szerződési feltételek a hivatalos órák alatt az alulírt erdőigazgatóságnál, valamint a padurányi m. kir. erdőgondnokságnál bármikor megtekinthetők.

Lugoson 1896. évi október 25-én.

M. kir. erdőigazgatóság.

Aradi nyomda részvénytársaság könyvnyomdája.

Ottlaka község előjárótól.

2273/1896.

1486

Hirdetmény.

Alulírott községi előjáróság részéről ezenel közhirre tétetik, hogy f. évi október hó 24-én következő leírású lovak és csikók vétettek bítangságba, ugymint:

1. egy db sárga szörű, 2 éves kancza, homlokán fehér, 2 h. l. kesely és ugyszintén első lába kesely;
2. 1 db. pej kancza csikó, három éves kesely orru;
3. 1 db. 2 éves, sárga szörű, kesely lábu csödör csikó, homlokán fehér;
4. 1 db. két éves pej csikó, fehér folt a homlokán.
5. 1 db. szürke szörű, kettő éves kancza csikó.
6. 1 db. kettő éves szürke szörű, kesely lábu kancza csikó;
7. 1 db. három éves sötét pej kancza csikó;
8. 1 db. három éves herélt, pej szörű kancza csikó.
9. 1 db. három éves, herélt, sötét pej kancza csikó;
10. 1 kettő éves pej kancza csikó
11. 1 három éves pej szörű, kancza csikó
12. 1 éves sárga szörű, kesely homloku csikó;
13. 1 db. egy éves sárga szörű, fehér homloku, kesely lábu csikó

Amennyiben ezen lovak jogos tulajdonosa nem jelentkezik, úgy ezen lovak 1896. évi november hó 12-én d. e. 9 órákor, az Eleki hetipiaczon a legtöbbet ígérőnek készpénz fizetés mellett eladatni fognak.

Ottakán, 1896. évi október hó 25-én.

P. Desseanu Simon
jegyző.

+ Budi Mikulao
h. bíró névroja.
Mayenhau-

3437—3431/896. szhoz.

Arverési hirdetmény.

Arad szab. kir. város tek árvaszéke, mint gyámhatóság által f. évi. 3437. és 3431. számú végzéssel a kiskoru Bogdán Anna tulajdonához tartozó Arad Erzsébet város csutora-utczai 15 szám alatti ház és telekre 770 frt becsárban önkéntes nyilvános árverés elrendeltetvén, — az árverés f. évi november hó 3-ik napján d. u. 3 órákor tüzetik ki t. Urbányi Béla ülnök úrnak hivatalos helyiségében (v. városháza I. emelet) ezen árverés közhirre tétetik azzal, hogy árverelni szándékozik az árverés előtt bánom pénzül 10% készpénzben vagy árfolyam szerinti érték-papírban 77 frtot letenni, és a becsáron vagy azon felüli vételárt az árverési feltételek értelmében kötelesek lefizetni. — Árverési feltételek alulírott kiküldöttél betekintethetők.

Kelt Aradon, 1896. október hó 26-án

Simon Gábor

1481

árvaszéki jegyző
mint kiküldött

